

Asia: VN/17679/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi Ystävyyden puistosta annetun lain 1 ja 6 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kuhmon kaupunginhallitus antaa Ystävyyden puistosta annetun lain muutoshankkeeseen seuraavan lausunnon:

Kuhmon kaupunki vastustaa ystävyyden puistosta annetun lain 1 ja 6 §:n muuttamista. Kuhmon kaupunki ei hyväksy luontokeskus Petolan ja Ystävyydenpuiston tutkimuskeskuksen lakkauttamista.

Kuhmon kaupunki kritisoi tapaa, jolla Metsähallituksen luontopalveluiden säästöjä tavoitellaan. Itä-Suomi ja itärajan kunnat ml. Kuhmo ovat kärsineet merkittäviä taloudellisia menetyksiä Venäjän aloitettua hyökkäyssodan Ukrainassa. Säästöjen tavoittelussa olisi tullut huomioida itärajan tilanne, jossa alueen kunnat ovat jo kohdanneet taloudellisia menetyksiä matkailu- ja palvelusektorilla. Vallitsevassa tilanteessa Kuhmolle on tulossa ”tuplarangaistus”, kun samaan aikaan Metsähallituksen luontopalveluiden tavoitteena on luontokeskus Petolan lakkauttaminen säästösyistä. Kauniit puheet Itä-Suomen asuttuna pitämisestä ja kehittämisestä näyttävät oleva pelkkää sanahelinää.

Kuhmon kaupunki muistuttaa, että alkuperäisen kompensaation toteuttajiksi ei ole määritelty Ympäristöministeriötä tai Metsähallituksen Luontopalveluja. Kompensaation rahoittajiin kuuluu myös Metsähallituksen Metsätalous Oy. Alkuperäisessä laissa ei ole erittelyä siitä, mikä taho huolehtii kompensaatiosta.

Jo hallituksen esityksen pääasiallisen sisällön kuvailun kohdalla on ristiriita. Ympäristöministeriön syyskuun alkupuolella pitämässä yleisötilaisuudessa Metsähallituksen luontopalvelut vakuutti, että luontokeskus Petolan toiminta ei lakkaa, vaan se muuttuu. Hallituksen esityksessä mainitaan suoraan, että ”esityksen tavoitteena on mahdollistaa Ystävyyden puiston Kuhmossa sijaitsevan luontokeskus Petolan sekä tutkimuskeskuksen toiminnan päättäminen ja kiinteistöjen

luovuttaminen Metsähallituksen Luontopalveluiden hallinnasta kustannussäästöjen saavuttamiseksi”.

Hallituksen esityksen perusteluissa todetaan, että luontokeskus Petolan kysyntä sekä Ystävydenpuiston tutkimuskeskuksen käyttö on nykypäivänä vähäistä. Metsähallituksen Luontopalveluissa on voimakkaasti supistettu luontokeskuksen aukioloaikoja – Petola on viime vuodet ollut avoinna yleisölle pelkästään heinäkuussa. Ei siis ihme, että ilmeisesti tarkoituksella supistamalla Petolan aukiolo minimiin, on saatu tilastollinen kävijämäärä pieneksi.

Ystävyden puiston lakiesitystä valmisteltaessa 1989-1990 Kuhmon kaupungin myönteisen suhtautumisen ehtona oli, että puiston perustamisesta aiheutuvat työpaikkamenetykset tulevat täysimääräisesti korvatuiksi. Luontokeskus Petolan toiminta on osa kompensatiotoimenpiteitä, jotka käynnistettiin lievittämään valtion luonnonsuojelualuepäätöksestä Kuhmon aluetaloudelle aiheutuneita pysyviä tulo- ja työllisyysmenetyksiä.

Keskeisimmät työpaikkamenetykset koituivat Elimyssalon alueen jättämisestä metsätaloustoiminnan ulkopuolelle. Se pienensi Kuhmon hoitoalueen vuosittaista hakkuusuunnitetta arviolta noin 12 800 m³ (koko hoitoalueen hakkuusuunnite oli tuolloin noin 300 000 m³/v).

Ystävyden puiston perustamisen arvioitiin vähentävän Metsähallituksen Kuhmon hoitoalueen metsätalouden työpaikkoja kuuden metsurityöpaikan verran. Lisäksi väheni metsätyönjohdosta, puutavarankuljetuksesta ja metsätraktorin käytöstä yhteensä kolme työpaikkaa. Ison-Palosen ja Maariansärkän ls-alueiden laajentaminen aiheutti 0,5-1 työpaikan menetyksen. Yhteensä vaikutus oli arviolta noin 10 työpaikan vähennys.

Kuhmon kaupunki edellytti tuolloin, että kaupunkiin perustetaan Ystävyden puiston opastusja tutkimuskeskus kompensationa. Kuhmolle luvattiin ja toteutettiin kompensatio, mikä nyt on loppumassa. Kompensaation tulee toteuta jatkossakin, mikäli Petolan ja Ystävydenpuiston tutkimuskeskuksen toiminnot loppuvat ja ao. työpaikkoja ja sen aluetaloudellisia vaikutuksia ei enää ole.

Kuhmon kaupunki huomauttaa, että vastaavien uusien luonnonsuojelualuiden perustaminen kuntiin saattaa vaikeutua, mikäli Kuhmolle annettu lupaus kompensatiosta lakkaa. Kuhmon kaupunki muistuttaa, että Petolan toiminta on osa kompensatiotoimenpiteitä, jotka käynnistettiin lievittämään valtion luonnonsuojelualuepäätöksestä Kuhmon aluetaloudelle aiheutuneita pysyviä tulo- ja työllisyysmenetyksiä. Kuhmon kaupunki pitää tärkeänä, että

Metsähallituksen Kainuussa sijaitsevien kansallispuistojen, virkistys- ja retkeilyalueiden tiedot ovat helposti saatavilla ja ajan tasalla, jotta ne palvelevat alueen matkailijoita ja retkeilijöitä.

Metsähallituksella on tänäkin päivänä iso aluetalousvaikutus Kuhmossa. Valtion maiden pintaala noin 250 000 ha, mikä on yli puolet metsämaan pinta-alasta Kuhmossa. Metsähallituksen hakkuiden laskennallinen kantoraha-arvo vuonna 2022 oli runsaat 13 M€. Voidaan siis ajatella, että kuhmolaiset menettävät valtion kassaan vuosittain runsaat 13 M€:n summan verrattuna tilanteeseen, jossa kaikki valtion Kuhmossa omistama metsäala olisi kuhmolaisten omassa

omistuksessa. Metsänhoitotöiden ja puunkorjuun työllisyysvaikutuksethan olisivat siinäkin tapauksessa samat.

Lisäksi voidaan katsoa, etteivät kompensatiot ole toteutuneet vuoden 2002 jälkeen riittävällä tavalla: Kuhmon kaupungille ei ole esitetty tästä mitään vakuuttavaa dokumenttia tai konkreettista laskelmaa. Kompensaation osana ollut Lentuan opastusrakennus on myyty, ja Suomen ympäristökeskuksen työpaikkoja on lakkautettu. Lisäksi Maariansärkän opastuspaikka on jäänyt kokonaan tekemättä.

KORVAAVA KOMPENSAATIO

Tällä hetkellä Ystävyden puiston suojelu pienentää Kuhmon alueen vuotuista hakkuusuunnitetta arviolta noin 15 000 m³. Sen kantoraha-arvo nykyisillä puutavaralajien hinnoilla olisi noin 550 000 €. Jos hakkuumäärien pienentyminen suhteutetaan vastaavan suuruiseen yksityisen metsänomistajan tulomenetykseen, niin metsänuudistuskustannusten ja muiden menojen jälkeen nettotulomenetyks olisi arviolta noin 400 000 € vuodessa. Tuo

suuruusluokka vastaa alkuperäistä 10 työpaikan kompensatiota.

Yllä mainitut lakikirjaukset ovat tulkittavissa siten, että niin kauan kuin Ystävyden puiston suojelu on voimassa, on myös kompensaation toteuduttava. Näin ollen, mikäli opastus- ja tutkimuskeskuksen toiminta kaikesta huolimatta lopetetaan, Kuhmon kaupunki edellyttää, että edellä mainitusta lakiin kirjatusta kompensatiolupauksesta pidetään kiinni jollakin vaihtoehtoisella tavalla.

Kuhmon kaupunki vastustaa luontokeskus Petolan ja Ystävydenpuiston tutkimuskeskuksen lakkauttamista. Mikäli Metsähallitus luopuu opastus- ja tutkimuskeskuksen toimintojen ylläpitämisestä, Kuhmon kaupunki esittää kompensaationa, että Metsähallituksen vuosituloksesta vastaava, 400 000 euron summa tuloutetaan käytettäväksi Kuhmon alueen luontomatkailun kehittämiseen vuosittain. Tuloutus voidaan kanavoida maakunnan liiton kautta. Kuhmon kaupunki siis hyväksyy Petolan lakkauttamisen siinä tapauksessa, että Metsähallituksen vuosituloksesta vastaava, 400 000 euron summa tuloutetaan käytettäväksi Kuhmon alueen luontomatkailun kehittämiseen vuosittain.

Kyllönen Pinja
Kuhmon kaupunki - Kuhmon kaupunginhallitus